

OLA în grupa mijlocie

Curs de educație preșcolară (4 – 5 ani)

Resurse didactice pentru profesori

Sugestii de psihologie preșcolară

art

Klett

Cuprins

Cuvânt-înainte	4
Cum puteți utiliza cursul Ola în grupa mijlocie	5
Cursul Ola în grupa mijlocie în cifre	7
Câteva cuvinte din partea psihologului	8
Pachetul Ola în grupa mijlocie	12
Planificare tematică anuală	13
Sugestii de activități desfășurate cu preșcolarii	
• Săptămâna 1	14
Fișa nr. 1	16
Fișa nr. 2	18
Fișa nr. 3	20
Fișa nr. 4	22
Fișa nr. 5	24
• Săptămâna 2	26
Fișa nr. 6	28
Fișa nr. 7	30
Fișa nr. 8	32
Fișa nr. 9	34
Fișa nr. 10	36
<i>Activitate facultativă: Ziua Internațională</i> a Acordării de Prim Ajutor	38
• Săptămâna 3	40
Fișa nr. 11	42
Fișa nr. 12	44
Fișa nr. 13	46
Fișa nr. 14	48
Fișa nr. 15	50
<i>Activitate facultativă: Ziua Internațională</i> a Animalelor	52
• Săptămâna 4	54
Fișa nr. 16	56
Fișa nr. 17	58
Fișa nr. 18	60
Fișa nr. 19	62
Fișa nr. 20	64
• Săptămâna 5	66
Fișa nr. 21	68
Fișa nr. 22	70
Fișa nr. 23	72
Fișa nr. 24	74
Fișa nr. 25	76
• Săptămâna 6	78
Fișa nr. 26	80
Fișa nr. 27	82
Fișa nr. 28	84
Fișa nr. 29	86
Fișa nr. 30	88
• Săptămâna 7	90
Fișa nr. 31	92
Fișa nr. 32	94
Fișa nr. 33	96
Fișa nr. 34	98
Fișa nr. 35	100
• Săptămâna 8	102
Fișa nr. 36	104
Fișa nr. 37	106
Fișa nr. 38	108
Fișa nr. 39	110
Fișa nr. 40	112
Cum să confecționați marioneta Ola	114
Imnul girafei Ola	117

Cursul *OLA* în grupa mijlocie în cifre:

- ▶ **4 volume de fișe de lucru pentru copii**, dintre care volumele 1 și 2 se pot folosi în semestrul I, iar volumele 3 și 4 se pot folosi în semestrul al II-lea;
- ▶ **165 de fișe de lucru pentru activități**, care pot fi detașate și oferite părinților la finalul zilei;
- ▶ **4 volume de resurse didactice pentru profesori**, aferente celor 4 volume de fișe pentru copii;
- ▶ **33 de planificări săptămânale**;
- ▶ **peste 300 de idei de jocuri și sugestii de activități didactice** pentru toate momentele petrecute în grădiniță;
- ▶ **165 de texte** care conțin sugestii ale psihologului;
- ▶ **10 scenarii de activități pentru sărbători speciale**, pentru a surprinde preșcolarii în fiecare lună cu ceva nou;
- ▶ **4 scenarii de teatru preșcolar**, pentru a le oferi copiilor posibilitatea de a evolua pe scenă, în momente festive.

Câteva cuvinte din partea psihologului

Comunicarea nonviolentă (în lb. engl., *Nonviolent Communication*) reprezintă un concept descris de psihologul american Marshall B. Rosenberg, ce definește o modalitate de comunicare eficientă care a devenit foarte cunoscută, în decursul ultimilor ani, datorită valorii sale practice. Comunicarea nonviolentă este folosită în *coaching*, terapie de cuplu, mediere și în multe alte domenii.

Rosenberg a început să aplice acest model de comunicare în lucrul cu adulții, însă s-a dovedit că funcționează perfect și în cazul copiilor, atât pe plan instituțional, cât și în situațiile de zi cu zi din familii.

Există încă opinia că aceste principii de comunicare sunt imposibil de aplicat în activitățile cu copii mici din cauza vocabularului lor restrâns. Nimic mai lipsit de adevăr. Ca psiholog, mă confrunt adesea cu probleme ale copiilor de vârstă preșcolară. Una dintre acestea este problema comunicării pe linia părinte – copil, părinte – grădiniță sau copil – educator. Nu pot da asigurări că toate problemele sunt rezolvabile doar îmbunătățind calitatea comunicării, dar, comunicând fără violență, cu siguranță puteți rezolva multe dintre acestea. Învățarea timpurie a acestei forme de comunicare o face să devină naturală, firească, un mod cotidian de interacțiune. Iar această învățare nu se poate realiza decât prin punere în practică. Astfel, folosirea principiilor comunicării nonviolente în grupele de preșcolari poate spori calitatea comunicării și a interacțiunii cu copiii.

Comunicarea nonviolentă se distanțează de metodele tradiționale de educație, adesea bazate pe concepte comportamentale (pedepse și recompense/apreciere negativă, apreciere pozitivă), militând mai degrabă pentru apariția motivației interne a copilului (mult mai durabilă). Este necesar ca adultul să cunoască, să înțeleagă, să accepte și să învețe o altă formă de interacțiune cu un copil – una bazată pe cooperare. De asemenea, trebuie să cunoască principiile comunicării nonviolente și să le aplice în practică.

Potrivit teoriei comunicării nonviolente, neînțelegerile sunt cele care împiedică un dialog armonios; lipsa de receptare a sentimentelor și nevoilor celorlalți sau o interpretare greșită a acestora conduce la încălcarea principiilor comunicării și la apariția conflictului.

Folosind comunicarea nonviolentă, introducem copilul într-o zonă de funcționare optimă. Relația copilului cu adultul capătă o dimensiune subiectivă, copilul devenind un partener important al dialogului, ceea ce influențează calitatea și eficiența comunicării. Comunicarea nonviolentă se potrivește perfect teoriilor psihologiei moderne, de exemplu teoriei atașamentului, care subliniază nevoia ființei umane de a forma și dezvolta legături emoționale puternice cu cei din jur (legătura timpurie mamă – copil).

În dialogul cu copilul, adultul trebuie adesea să-și conștientizeze întâi propriile sentimente și nevoi, apoi să se preocupe ca, în același mod, să le înțeleagă și pe ale copilului. Copilul este un partener de dialog foarte sensibil, dar și foarte deschis. Chiar dacă vocabularul și perceperea semnificației cuvintelor sunt mai puțin dezvoltate decât în cazul unui adult, copilul recunoaște perfect intențiile interlocutorului și interpretează semnalele ce decurg din comunicarea nonverbală. Printre argumentele care ar trebui să influențeze concepția educatorilor, se numără rezultatele cercetărilor din Suedia, care arată că cearta (ridicarea tonului de către adulți) este resimțită de copii ca o „lovitură prin cuvinte“. Din păcate, soluția la care apelează copiii atunci când simt că empatia lipsește este minciuna, o expresie a nevoii nesatisfăcute de respect.

În practica preșcolară există avantajul unui mediu prietenos pentru copii, ceea ce permite un grad relativ mare de independență atunci când preșcolarul încearcă să-și rezolve problemele, să coopereze, să accepte un refuz sau să spună „nu“, adică să-și stabilească propriile granițe. În cazul unor conflicte, copiii devin parte activă, căutând soluția cea mai ușor de acceptat; adultul, atât cât este necesar, acționează ca mediator. În fața acestei abordări, copiii dobândesc certitudinea asupra propriei competențe (și aceasta este o componentă a sensului valorii) sau sentimentul rezolvării unei sarcini („pot să fac asta“).

Întrebarea apare în mod firesc – oare merită, în urma multor ani de experiență, de metode verificate și dovedite, să implementezi o nouă formulă bazată pe comunicarea nonviolentă? În opinia mea, merită, cu atât mai mult cu cât an de an observ o implicare tot mai mare din partea părinților în educația copiilor lor. Mulți dintre ei tratează comunicarea nonviolentă ca o valoare în sine, o metodă recomandată care le inspiră încredere aplicând principiile comunicării nonviolente chiar în propriile familii – și asta cu mare succes.

Ce putem obține aplicând principiile comunicării nonviolente în practica preșcolară:

- ▶ conștientizarea propriilor emoții de către copil;
- ▶ identificarea propriilor nevoi;
- ▶ satisfacerea nevoilor copilului de către adulți;
- ▶ învățarea conștientizării stărilor interioare ale unei alte persoane, a gândurilor, percepțiilor și motivelor ei (empatia);
- ▶ comunicarea mai eficientă la nivel de grup și individual;
- ▶ consolidarea încrederii între adult și copil;
- ▶ rezolvarea mai eficientă a conflictelor;
- ▶ reducerea incidenței violenței verbale și nonverbale în cadrul grupului;
- ▶ sporirea stimei de sine în rândul copiilor.

Comunicarea nonviolentă acordă o mare importanță limbajului ca modalitate de transmitere a gândurilor. Marshall B. Rosenberg distinge două moduri simbolice de comunicare:

a) Limbajul șacalului

Este un mod de comunicare agresiv față de interlocutor (receptorul mesajului). Scopul principal nu este înțelegerea, ci doar victoria, atingerea scopului de către emițătorul mesajului, forțând adesea receptorul să se predea. Dialogul este perceput ca o confruntare, în timp ce sentimentele și emoțiile celeilalte părți sunt ignorate. Limbajul șacalului se regăsește în: generalizări, judecăți moralizatoare, comparații cu alte persoane, evaluări directe. Când un educator sau un părinte utilizează acest tip de vorbire, el folosește limbajul ca instrument pentru atingerea unui scop, aplicând de multe ori pedeapsa (de exemplu, „dacă nu faci asta, ia-ți gândul de la joacă”) sau recompensa (de exemplu, „dacă mănânci frumos felul întâi, vei primi desert”). Adesea, limbajul șacalului folosește formulele: „este obligatoriu”, „trebuie”, „ar fi trebuit”, „este datoria ta”. În cazul unui astfel de mod de comunicare, se observă adesea că interlocutorul se simte lezat.

b) Limbajul girafei

Simbolul celui de-al doilea mod de comunicare este girafa. De ce acest animal? Girafa se remarcă datorită gâtului său foarte lung, ceea ce îi permite să vadă lucrurile mai clar decât alte ființe, cuprinzând cu privirea întreg peisajul, nu doar un singur detaliu. Ea este cunoscută, de asemenea, datorită inimii sale foarte mari, fiind percepută ca un animal sensibil și empatic. Scopul principal al dialogului în acest spirit este acordul și cooperarea. Emițătorul își asumă integritatea comunicării și intențiile pozitive. Indiferent de vârsta interlocutorului, îl respectă și îl tratează ca pe un partener de dialog – nu se prezintă niciodată de pe poziție dominantă. Este o modalitate de comunicare prin care se recunosc sentimentele și nevoile celorlalți, precum și propriile nevoi (satisfăcute și nesatisfăcute). Este caracterizat prin onestitate și prin claritatea mesajului. Un factor important îl reprezintă tratarea refuzului, a negației, ca răspuns lipsit de intenții negative. În acest limbaj se recunosc nevoile nesatisfăcute ale celorlalți, exprimate sub formă de frustrare, furie și durere. Tocmai datorită concentrării pe nevoile ambelor părți, este posibil un acord. Girafa Ola – eroina principală din acest material – este simbolul comunicării cu copilul în spiritul empatiei.

Comunicarea nonviolentă ne învață să recunoaștem modul de comunicare (limbajul girafei/limbajul șacalului), să interpretăm semnificația acestuia și să oferim răspuns interlocutorului. Simbolic, există două tipuri de mesaje referitoare la comunicarea nonviolentă: urechile orientate spre interior (la șacal, cuvintele devin oglindă pentru defecte, iar la girafă, reprezintă sentimente cauzate de nevoi nesatisfăcute) și urechile îndreptate spre exterior (șacalul aude incompetența celorlalți, iar girafa nevoile lor nesatisfăcute). Datorită comunicării conștiente, dialogul capătă o nouă dimensiune. Merită să fim conștienți de faptul că preșcolarii cu care vorbim în acest fel preiau cu timpul acest mod de comunicare și îl consideră natural, iar competențele lor vor fi, prin urmare, mult mai dezvoltate.

Acest lucru nu înseamnă că, prin introducerea principiilor comunicării nonviolente într-o instituție preșcolară, putem evita toate conflictele, certurile și disputele dintre copii. Ceea ce contează este efectul final – comunicarea bazată pe cooperare.

Marshall B. Rosenberg a observat că limbajul șacalului este mult mai natural la oameni. Este modul de vorbire pe care-l asimilăm în copilărie. Comunicarea nonviolentă tratează limbajul ca pe un instrument natural pentru rezolvarea problemelor. Figurativ, Rosenberg folosește pentru comunicarea deschisă expresia „cuvintele precum ferestrele“, în timp ce pentru comunicarea închisă folosește expresia „cuvintele precum peretele“, expresii ce sugerează, de fapt, și efectele fiecărui tip de dialog în realitate.

Comunicarea nonviolentă are la bază patru principii fundamentale:

1. Observarea, nu evaluarea

Se bazează pe o percepție imparțială a ceea ce se întâmplă, fără evaluări prestabilite. Este dificil și necesită exersare, deoarece oamenii au o tendință naturală de a interpreta fapte și situații prin prisma propriilor convingeri și experiențe. În cazul unui conflict, atitudinea observării de la distanță este neprețuită, deși dificilă. Trebuie să acceptăm diversitatea viziunii și a percepției („tu vezi acest lucru așa, iar eu așa“), încercând să găsim cel puțin câteva elemente comune.

2. Exprimarea trăirii emoționale, nu a gândurilor

Abilitatea de a ajunge la propriile sentimente este extrem de importantă în cadrul comunicării nonviolente. Expresiile și întrebările, înțelese în limbajul cotidian ca fiind o descriere a stărilor emoționale („simt că ...“, „am impresia că ...“, „mi se pare că ...“, „mă simt ca ...“), nu definesc sentimente reale, ci doar presupuse, care perturbă sensul comunicării. Întrebarea „ce simt?“ este punctul de plecare pentru determinarea adevăratelor sentimente. Afirmatia „simt tristețe, furie“ se referă la sentimente reale. Expresia „mă simt neapreciat, neglijat“ este o interpretare care transferă vina către altcineva și-l responsabilizează pentru suferința ta.

3. Conectarea cu nevoile umane

Observarea și determinarea propriilor sentimente conduc la formularea unei nevoi care necesită satisfacere. Nevoia este profundă și adevărată, spre deosebire de capriciu, care este o dorință temporară. Fiecare persoană are nevoi, acestea fiind legate de sentimentul de siguranță, de nevoia de progres. Triada *observație – trăire emoțională (sentiment) – nevoie* este inclusă în fraza: „Când văd ... , atunci simt ... , pentru că am nevoie de ...“. O asemenea modalitate de a vorbi facilitează comunicarea și înțelegerea reciprocă între partenerii de dialog.

4. Solicitarea

Solicitarea constituie ultimul principiu în comunicarea nonviolentă. Figurativ, poate fi descrisă cu ajutorul cuvintelor: „ce vrem, unde, când și cum“. În limbajul cotidian, solicitarea este adesea asociată cu negația: „Te rog să nu faci gălăgie.“ În comunicarea nonviolentă, are o dimensiune pozitivă și constructivă: „Te rog, liniștește-te.“, fiind caracterizată prin simplitate și o formulare concretă, clară a ceea ce dorim.

E bine de știut că vorbirea în spiritul comunicării nonviolente depășește modul de exprimare cu care suntem obișnuiți din punct de vedere cultural. Aceasta necesită învățarea folosirii celor patru principii menționate (observare, trăire emoțională, conectare, solicitare). Scopul acestui mod de comunicare este cooperarea dintre partenerii de dialog. În cazul activităților cu copiii, este necesar să ne întrebăm în mod repetat care sunt trăirile lor emoționale, deoarece acestea reprezintă un mijloc de a-i înțelege. Un adult poate ajuta un copil, poate „să-i citească” nevoile, dar trebuie să-i respecte întotdeauna poziția (dacă spune: „nu sunt trist”, copilul trebuie luat în considerare). Comunicarea de acest tip necesită ca educatorul să se înțeleagă mai întâi pe el însuși, să-și conștientizeze sentimentele și nevoile, astfel încât, ulterior, să-l poată învăța acest lucru și pe copil.

Împreună cu sugestiile pentru activități zilnice veți găsi comentariile mele (în rubrica „Psihologul sugerează”), care sunt concepute pentru a arăta utilitatea comunicării nonviolente în practica preșcolară. Alături de informațiile teoretice, care permit înțelegerea ideii de bază a lui Marshall B. Rosenberg, există și studii de caz, scenarii, mesaje transmise celor mici, împreună cu evaluarea sensului lor, datorită cărora cred că teoria va câștiga o dimensiune practică evidentă pentru dumneavoastră. Conținutul recomandărilor a inclus, de asemenea, aspecte importante legate de comportamentul copiilor de 4 - 5 ani.

Dacă doriți să aflați mai multe despre această teorie, există cursuri realizate de formatori ai acestei metode și în principalele orașe din România (de exemplu, de Asociația pentru Comunicare Nonviolentă - ACNV). Având în vedere faptul că principiile comunicării nonviolente câștigă din ce în ce mai multă popularitate, merită să cunoaștem fundamentele metodei lui Marshall B. Rosenberg și instrumentele pe care le propune și să le considerăm cunoștințe de bază necesare profesiei de educator.

Magdalena Lange-Rachwat

psiholog

Pachetul *Ola* în grupa mijlocie include:

1. un set de materiale pentru copii

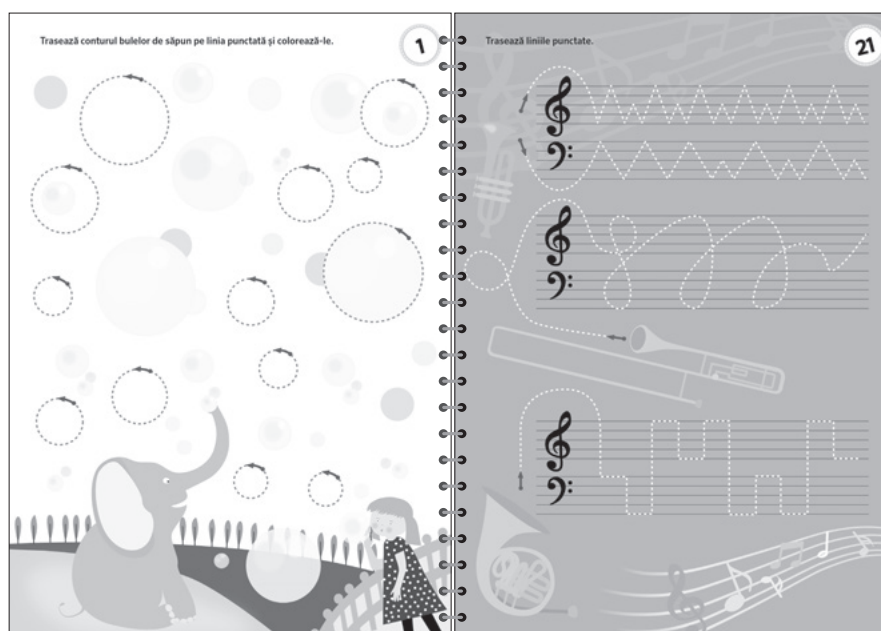
- ▶ patru volume de fișe de lucru pentru copii, dintre care volumele 1 și 2 se pot folosi în semestrul I, iar volumele 3 și 4 se pot folosi în semestrul al II-lea
- ▶ un caiet de exerciții grafice suplimentare

2. un set de materiale pentru cadrele didactice

- ▶ patru volume de resurse didactice pentru profesori (afereente celor patru volume cu fișe pentru copii) care conțin planificări, diverse sugestii de jocuri și activități pentru preșcolari, precum și sugestii ale psihologului cu privire la modul de rezolvare a problemelor
- ▶ 22 de planșe didactice color
- ▶ 10 modele de diplome de participare la zilele speciale
- ▶ marioneta Ola

Caiet de exerciții grafice suplimentare (avizat M.E.N.)

- ▶ Exerciții-joc premergătoare scrisului, pentru dezvoltarea motricității fine

PLANIFICARE TEMATICĂ ANUALĂ

GRUPA MIJLOCIE

Săptămâna	Tema anuală	Tema proiectului	Subtema	
► SEMESTRUL I ◀				
Volumul 1	S1	Evaluare inițială		
	S2			
	S3	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Prietenia	► Am revenit din vacanță
	S4		► Din nou la grădiniță	
	S5	Când, cum și de ce se întâmplă?	Timp- anotimp	► Prietenul meu
	S6			► Ola și prietenii ei
	S7	Cine sunt, suntem?	Săptămână independentă	► Vreme de toamnă
	S8			► Dulceața toamnei
Volumul 2	S9	Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?	Săptămână independentă	► Sănătos de mic
	S10			► Hai la joacă afară!
	S11			► Apa, picătura vieții
	S12	Când, cum și de ce se întâmplă?	Anotimp	► Fericit în România
	S13	Când, cum și de ce se întâmplă?	Timp- anotimp	► Mă joc cu iarna!
	S14	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	O lume minunată	► Darurile iernii
	S15			► Sărbătorile iernii
	S16	Cine sunt, suntem?	Săptămână independentă	► În lumea poveștilor
► SEMESTRUL AL II-LEA ◀				
Volumul 3	S17	Când, cum și de ce se întâmplă?	Prietenii necuvântători	► Sărbătoarea bunicilor
	S18			► Prieteni din ogradă
	S19	Când, cum și de ce se întâmplă?	Săptămână independentă	► Prieteni din pădure
	S20			► La revedere, iarnă!
	S21	Când, cum și de ce se întâmplă?	Timp- anotimp	► Zvon de primăvară
	S22	Când, cum și de ce se întâmplă?	Săptămână independentă	► Parfumul primăverii
	S23	Cine și cum planifică/ organizează o activitate?	Hărnicuți și hărnicuțe	► Zbor-călător
	S24			► Viața la fermă
S25	► Viața la oraș			
Volumul 4	S26	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Săptămână independentă	► Micul ecologist
	S27			► Sărbătoarea Paștelui
	S28	Când, cum și de ce se întâmplă?	Întâmplări la firul ierbii	► Am grijă de mine!
	S29			► Harnica albină
	S30			► În lumea insectelor
	S31	Cine sunt, suntem?	Săptămână independentă	► Ce văd prin fereastră
	S32			► Jocuri vechi și noi
S33	► Joc și joacă			
				► Pregătiri de vacanță

SUGESTII DE ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE CU PREȘCOLARII

Săptămâna 1

Tema proiectului:

Evaluare inițială

Tema săptămânală:

Am revenit din vacanță

Resurse:

Ola în grupa mijlocie. Fișe de lucru pentru preșcolari. Semestrul 1. Volumul 1; jocuri de masă, cuburi de construcții, acuarele, pensule, foi de desen, creioane, album cu fotografii din vacanță, hârtie glasă, lipici, planșele 9 - 12.

Ziua	Interval orar	Activități de învățare ¹
Luni	8 - 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect² ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>În vacanță am fost la ...</i>
	9 - 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Știință: Joc de masă: <i>Ola la mare</i> (încercuiește și numără; Fișa 1, ex. 2) ▶ Construcții: <i>La fermă</i> ▶ Artă: <i>Marea</i> (pictură prin ștampilare)
	11 - 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DȘ/Cunoașterea mediului: Povestea educatoarei: <i>Amintirea girafei Ola</i> (Fișa 1; planșele 9 - 12) <ul style="list-style-type: none"> • Sugerție de activitate integrată: <i>Ola ne povestește</i> (DȘ + Artă) ▶ Joc distractiv: <i>Fotografal distrat</i> ▶ Joc de mișcare: <i>Trecem puntea</i>
	12 - 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)
Marți	8 - 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>În vacanță am fotografiat ...</i>
	9 - 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Știință: <i>Mâncare pentru picnic</i> (Fișa 2, ex. 1) ▶ Bibliotecă: <i>Linia curbă închisă - Farfurii</i> (ex. 2) ▶ Artă: <i>Fructe și legume</i> (colorare)
	11 - 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DLC: Joc didactic: <i>Eu spun una, tu spui multe</i> <ul style="list-style-type: none"> • Sugerție de activitate integrată: <i>Picnic în pădure</i> (DLC + Artă) ▶ Joc de mișcare: <i>Urșii în pădure</i> ▶ Joc distractiv: <i>Atinge creanga</i>
	12 - 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)

¹ Organizarea activităților de învățare pe parcursul unei săptămâni este orientativă. La propunerile prezentate se vor adăuga rutine și tranziții care vizează pregătirea copiilor pentru tipurile de activități menționate în *Curriculum*, în funcție de *Programul zilnic* din cadrul *Regulamentului de ordine interioară*. Activitățile recuperatorii și ameliorative pot fi planificate în funcție de disponibilitatea copiilor.

² Conform ultimelor sugestii metodologice privind aplicarea curriculumului pentru învățământ preșcolar.

Miercuri	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>La mare am văzut ...</i>
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Bibliotecă: <i>Valuri</i> (Fișa 3, ex. 2) ▶ Construcții: <i>Portul</i> ▶ Artă: <i>Vaporul</i> (Fișa 3, ex. 1)
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DȘ/Activitatea matematică: Joc didactic: <i>Răspunde repede și bine</i> (numărutul în intervalul 1 – 3; Fișa 3, ex. 3) ▶ DPM: <i>Forme de mers. Joc Mergi pe punte cum îți spun</i> <ul style="list-style-type: none"> • Sugerție de activitate integrată: <i>Micuții marinari</i> (DȘ + DPM) ▶ Joc distractiv: <i>Cine ne-a ieșit în drum?</i> ▶ Audiție: <i>Micuții marinari</i>
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)
Joi	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Când am mers la munte, am văzut ...</i>
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Bibliotecă: Exercițiu grafic – <i>Forme geometrice</i> (Fișa 4, ex. 2) ▶ Știință: Joc de masă: <i>Culori și forme</i> ▶ Joc de rol: <i>Cercetașii din pădure</i>
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DEC: Activitate artistico-plastică: <i>Imagini din vacanță</i> (utilizarea culorilor calde și reci; Fișa 4, ex. 1) ▶ Joc distractiv: <i>Cine te-a strigat?</i> ▶ Joc de mișcare: <i>Iepurașul</i>
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)
Vineri	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Salută ca mine</i>
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nisip și apă: <i>Urme pe nisip</i> ▶ Știință: <i>Ajutor pentru Ema</i> (Fișa 5, ex. 2) ▶ Artă: <i>Colorează respectând culoarea</i> (Fișa 5, ex. 3)
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DOS/Educație pentru societate: <i>Povestea Emei</i> (Fișa 5, ex. 1) ▶ DEC/Educație muzicală: <ul style="list-style-type: none"> Cântec: <i>Când am fost noi la pădure,</i> Joc muzical: <i>Iepurașul Țup</i> ▶ Joc distractiv: <i>Mima</i> ▶ Întrecere sportivă: <i>Primul la steguleț</i>
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)

Abrevieri

- ▶ DEC – Domeniul Estetic și creativ
- ▶ DOS – Domeniul Om și societate
- ▶ DLC – Domeniul Limbă și comunicare
- ▶ DȘ – Domeniul Științe
- ▶ DPM – Domeniul Psiho-motric

Tema proiectului:

Evaluare inițială

Subtema:

Am revenit din vacanță

Activități de învățare

RUTINE, TRANZIȚII/ ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

- ▶ **Primirea copiilor** (deprinderi specifice)
- ▶ **Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect**
- ▶ **Micul dejun** (deprinderi specifice)
- ▶ **Momentul poveștilor**
- ▶ **Întâlnirea de dimineață** (salutul, prezența, calendarul naturii): *În vacanță am fost la ...*

JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE

- ▶ **Știință:** Joc de masă: *Ola la mare* (încercuiește și numără; Fișa 1, ex. 2)
- ▶ **Construcții:** *La fermă*
- ▶ **Artă:** *Marea* (pictură prin ștampilare)
- ▶ **Joc distractiv:** *Fotograful distrat*
- ▶ **Joc de mișcare:** *Trecem puntea*

ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE

- ▶ **DȘ/Cunoașterea mediului:** Povestea educatoarei: *Amintirea girafei Ola* (Fișa 1; planșele 9 – 12)
- **Sugestie de activitate integrată:** *Ola ne povestește* (DȘ + Artă)

Realizări așteptate din partea copilului

- ▶ Denumeste locurile vizitate în vacanță, formulând propoziții corecte din punct de vedere gramatical.
- ▶ Numără, în intervalul 1 – 3, obiectele de același fel.
- ▶ Construiește o fermă, prin suprapunerea/alăturarea pieselor de construcții.
- ▶ Pictează marea, utilizând tehnica ștampilării cu buretele și culorile reci.
- ▶ Discută pe marginea imaginilor despre locurile vizitate în vacanța de vară.
- ▶ Execută corect deprinderea de mers în echilibru.

Sugestii pentru desfășurarea activităților

Joc distractiv: *Fotograful distrat*

- ▶ Copiii sunt așezați în cerc, unul lângă altul. Educatoarea alege unul dintre ei și îi cere să-și imagineze că, în vacanța de vară, a fotografiat un animal al cărui nume l-a uitat. Copilul ales primește sarcina de a descrie animalul respectiv, iar ceilalți copii vor ghici numele acestuia. Jocul se reia de câte ori este nevoie.

Joc de mișcare: *Trecem puntea*

- ▶ Copiii sunt așezați în coloană, câte unul. Ei se deplasează prin *pădure*, care este sugerată cu ajutorul copacilor-machetă sau al altor materiale de care dispune educatoarea, cântând un cântec cunoscut. La comanda *Trecem puntea*, copiii execută mersul în echilibru pe o punte. Aceasta este reprezentată de o porțiune de 2 – 3 m lungime, delimitată de două benzi din hârtie sau de două linii trasate pe sol cu creta, la distanță de 30 – 40 cm una de cealaltă.

Cursul *OLA în grupa mijlocie* se adresează educatorilor copiilor de 4 - 5 ani și se bazează pe ideea de comunicare nonviolentă elaborată de Marshall B. Rosenberg.

Pentru început, iată principalele premise ale comunicării nonviolente:

- 1. Comunicarea nonviolentă** se bazează pe **capacitatea de ascultare reciprocă activă**. M.B. Rosenberg a subliniat că principala cauză a neînțelegerilor dintre oameni nu sunt relele intenții ale comunicatorilor, ci lipsa de înțelegere a rațiunilor celor aflați de partea cealaltă într-un dialog. Una dintre greșelile fundamentale ale unei astfel de comunicări este că interpretăm greșit, în loc să ne concentrăm asupra faptelor sau a descrierii lor precise. E o aptitudine esențială, aparent simplă, dar care cere precizie și consecvență.
- 2. O importanță fundamentală o are recunoașterea nevoilor celorlalți.** „Nevoie“ este cuvântul cheie în comunicarea nonviolentă. Ne învață să recunoaștem nevoile altor oameni, dar și să ne îngrijim de propriile noastre nevoi. Astfel se păstrează echilibrul și se construiește deschiderea reciprocă a părților implicate în dialog/în relația interpersonală. În contactele cu copiii, adultul trebuie să învețe să recunoască nevoile copilului și să i le comunice pe ale sale. În comunicarea nonviolentă se folosesc tabele ale nevoilor menite să ajute la identificarea lor în situațiile de zi cu zi. La începutul procesului de învățare, tabelele ajută la însușirea principiilor comunicării nonviolente.
- 3. Elemente la fel de importante ale comunicării nonviolente sunt capacitatea de a spune și de a accepta un „nu“.** Ideea de asertivitate nu e prezentă de foarte mult timp în cultura noastră și poate de aceea se identifică adesea doar cu „refuzul“, ceea ce îngustează serios aria de semnificații a termenului. Această abordare confirmă că societatea aprobă atitudinile și comportamentele amintite anterior. De aceea mulți dintre noi se străduiesc să-și învețe copiii să fie asertivi de la cea mai fragedă vârstă. O problemă mai serioasă este acceptarea lui „nu“ (a unui refuz) de la alte persoane - aceasta are o importanță capitală în comunicarea nonviolentă, fiind o condiție esențială a unei comunicări eficiente și aducătoare de satisfacție pentru ambele părți.

Comunicarea nonviolentă are o popularitate tot mai mare și a devenit un indicator al *parenting*-ului modern, al unui parteneriat reușit și al unui management bun. Forța sa tot mai mare este dată de eficiență. Comunicarea nonviolentă e un mod de comunicare diferit de modelul cultural cu care ne-am obișnuit. Atenție: comunicarea nonviolentă presupune schimbarea unor obișnuințe în felul de a vorbi, de a gândi și de a analiza situațiile.

Copiii de vârstă preșcolară asimilează foarte eficient cunoștințele prin imitare (a unui model). Cu timpul, acest tip de comunicare devine pentru ei natural. Micuții intră în contact cu diverse moduri de comunicare. E foarte posibil să îl aleagă pe acela care pare să fie cel mai eficient în situațiile de conflict. Dacă punem în aplicare principiile comunicării nonviolente, copiii vor avea un impact atât de mare asupra mediului din jurul lor, încât vor reuși să reducă tensiunile în creștere. Trebuie să ne amintim, totuși, că e nevoie de timp pentru a-i învăța să reacționeze și să gândească într-un mod cu totul și cu totul nou.

EVALUARE INIȚIALĂ
Am revenit din vacanță

1. Ascultă povestea.
 Răspunde la întrebări.

Amintirea girafei Oia
 — Oie! Oie! Ce bine că ai venit! strigau fericiți copiii, îmbrățișând-o pe girafa lor preferată de la grădiniță. Mamei și Emii abia așteptau ca prietenul lor să le povestească despre călătoria pe care a făcut-o în vacanță. În plus, toți copiii văzuseră locuri frumoase în această vară și voiau să știe dacă Oia auzise despre ele.
 După ce o-au îmbrățișat, copiii i-au spus în cerc, pe rând: Oia stăpâni și începe să le povestească:
 — Vacanța aceasta a fost diferită de celelalte. De această dată, nu am vizitat cele mai cunoscute locuri din lume. Nu m-am uitat la clădiri, nu am cumpărat suveniruri.
 — Ce gliciator o întreabăpe Emia. Cum să vii din vacanță fără suveniruri?
 — Girafa se uită atent la fetiță și îi spune:
 — Am adus cu mine ceva mult mai de preț: amintirea. Am fost la familia din partea bunicii mele. Acolo am petrecut momente minunate când eram mai mică. Vara aceasta am gustat din nou, cu bucurie, bucată de bunici. Bunicii ca acorinea nu mai găsești nicăieri în lume. Și me-am îndrăgit grădinița, care - la fel ca mine - sunt deja mari. M-am simțit minunată!
 — Povestește-me despre acei loci o rugă ră micuții.
 — Hei... se gândi Oia. E ca mai frumoasă savană pe care o cunosc. Acolo cresc sakamii mei preferați. Ador să le mănânc frunzele gustoase la desert. Vrei să știi cum arată o savană? Vă voi arăta câteva fotografii. Dar, între timp, spuneți-me pe unde v-ați plimbat voi în vacanță.
 — Ghesești exclamation Mamei. Eu am fost în capitala țării noastre.
 — Eu m-am dus acolo unde se găsește stânci frumoase. Poți merge pe ele, dar numai pe drumurile marcate, explică Emia.
 — Eu am ascultat vâzulei apei încă de dimineață... Am văzut valurile spumase și am stat pe nisip, țî aminti Alex.
 — Iar eu, spune Iana timid, am fost la subita mea bunică. Astm știu că m-am dus acolo pentru amintiri frumoase. Îți mulțumesc, dragă Oie!

Întrebări:
 1. Cum s-au simțit copiii atunci când au revăzut-o pe Oia? Cum și-au manifestat sentimentele față de ea?
 2. Unde și-a petrecut Oia vacanța? De ce consideră că a fost o perioadă extraordinară pentru ea?
 3. Unde și-au dus în vacanță Mamei, Emia și Alex?
 4. De ce crezi că, la început, Iana credea că a avut o vacanță nereușită?

Să discutăm
 — Întrebarea cu prilejul după vacanță este un moment extraordinar. Încă de dimineață, Mamei a rugat-o pe mama lui să-i pregătească masa pentru grădiniță.
 — Mamei, mamei! Alina aștept! Vă fi o zi minunată!
 Tu cum și-a petrecut prima zi de grădiniță de după vacanță?

Să ne gândim
 — să scrie despre felul unei povești ascultate.
 — să răspundă la întrebările prezente conținutul poveștii ascultate.
 — să numească obiectele dintr-un desen.

Tema proiectului:

Evaluare inițială

Subtema:

Am revenit din vacanță

Activități de învățare

RUTINE, TRANZIȚII/ ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

- ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice)
- ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect
- ▶ Micul dejun (deprinderi specifice)
- ▶ Momentul poveștilor
- ▶ Întâlnirea de dimineață: În vacanță am fotografiat ...

JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE

- ▶ Știință: Mâncare pentru picnic (Fișa 2, ex. 1)
- ▶ Bibliotecă: Linia curbă închisă - Farfurii (ex. 2)
- ▶ Artă: Fructe și legume (colorare)
- ▶ Joc de mișcare: Urșii în pădure
- ▶ Joc distractiv: Atinge creanga

ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE

- ▶ DLC: Joc didactic: Eu spun una, tu spui multe
- Sugestie de activitate integrată: Picnic în pădure (DLC + Artă)

Realizări așteptate din partea copilului

- ▶ Lipește pe farfurie alimentele preferate, denumindu-le.
- ▶ Trasează, într-un spațiu dat, linia curbă închisă.
- ▶ Colorează fructe și legume, utilizând culorile potrivite.
- ▶ Denumeste singularul și pluralul cuvintelor sugerate de ilustrații.
- ▶ Respectă regulile jocurilor.

Sugestii pentru desfășurarea activităților

Joc de mișcare: Urșii în pădure

- ▶ Copiii se deplasează prin pădure, care este sugerată cu ajutorul copacilor-machetă sau al altor materiale de care dispune educatoarea. Pentru desfășurarea jocului, recomandăm următoarele versuri:

Mergem veseli prin pădure, - copiii execută mersul cu ocolirea obstacolelor.

Tufele le ocolim.

Vrem s-ajungem la bârlogul

Ursului, ca să-l privim.

Ursul ce-a stat nemișcat - copiii execută târârea pe genunchi și palme.

Ne-a văzut, s-a-nfuriat.

Iute, iute noi plecăm,

Mersul lui îl imităm.

Joc distractiv: Atinge creanga

- ▶ Copiii sunt așezați unul în spatele celuilalt. La o anumită distanță de primul copil din șir este așezată educatoarea, care ține în mână o creangă sau un alt obiect, la înălțimea de 1,5 m față de sol (creanga poate fi agățată de ceva). La semnalul educatoarei, pe rând, fiecare copil va sări în înălțime, de pe loc, încercând să atingă creanga, apoi se va așeza la coada șirului.

Primele zile la grădiniță sunt adesea însoțite de emoții puternice, mai ales la copiii noi, care tocmai s-au alăturat grupei de preșcolari – poate s-au mutat aici sau se află pentru prima dată la grădiniță. Unii dintre ei trec prin perioada de adaptare în mod natural, aproape pe neobservate, dar sunt și copii pentru care această situație se dovedește a fi dificilă, copii care trebuie să treacă peste tot felul de bariere pentru a se putea regăsi în noua realitate. Ce fel de situații și comportamente pot încetini procesul de adaptare a copilului în grupa de preșcolari?

- 1. Așteptările prea mari din partea adulților.** Procesul de adaptare a micuților nu se desfășoară întotdeauna cu ușurință. Așteptările noastre ca micuții să-și stăpânească emoțiile și să nu plângă sunt nerealiste. Copiii care intră într-o grupă nouă și încep să se joace imediat sunt o minoritate. Copilul se poate simți copleșit de așteptările adultului, conform cărora el ar trebui pur și simplu să stea la grădiniță liniștit și fără stres. Va simți că nu îndeplinește așteptările, ceea ce-i va cauza durere și-i va amplifica frustrarea. Trebuie recunoscute și apreciate și cele mai mici progrese, de pildă „Azi te-ai jucat câteva clipe cu colegii. Minunat!“.
- 2. Remarcile adulților care îl pot face să se rușineze.** Comentarii precum: „Nu te comporta ca un papă-lapte“, „Așa băiat mare și plângi, ce rușine!“, „Uită-te la Anuța, ea nu plânge!“ etc. nu fac altceva decât să-l împovăreze pe cel mic cu noi așteptări de neatins. Compararea copilului cu alți copii nu aduce niciodată rezultate bune. Poate cauza doar tristețea sau furia copilului.
- 3. Ignorarea sentimentelor copilului sau negarea lor.** Remarci de tipul: „Nu plânge!“, „Nu-ți face griji!“ etc. sunt o negare a sentimentelor copilului. Așteptările noastre ca micuțul să nu-și arate teama când îi e frică și să nu plângă atunci când e trist sunt nerealiste și dăunătoare pentru el. Trebuie să-i dăm de înțeles că emoțiile lui sunt adecvate situației. E mult mai bine să îmbrățișăm copilul sau să-i spunem: „Ești foarte trist, așa e?“ – astfel îi confirmăm sentimentele. E important să-l întrebăm: „Pot să fac ceva pentru tine?“ (deși cel mic nu ne va răspunde întotdeauna).
- 4. Discuțiile despre grădiniță purtate acasă, non-stop.** Părinții trebuie să conștientizeze că discuțiile nesfârșite pe tema adaptării la grădiniță sunt insuportabile pentru copil. Nu trebuie nici să fie un subiect tabu, dar mulți părinți recunosc că întreabă la nesfârșit: „Ce-ați făcut la grădiniță?“, „Cum a fost azi?“, „Ai deja vreun prieten/vreo prietenă în grupă?“, „Ce-ai mâncat la prânz?“, „Sunt drăguțe doamnelor educatoare?“ etc. Copilul vrea să ia o pauză de la subiectul acesta – dați-i voie s-o facă.
- 5. Lipsa de înțelegere pentru anxietatea copilului.** Acționează la fel ca negarea sentimentelor. Face copilul să se simtă neadecvat emoțional în situația dată. Remarci precum: „De ce ți-e frică? Doar o să vin după tine.“ sigur nu ajută.
- 6. Multiplicarea stresului de adaptare – forțând copilul să mănânce, de pildă.** Factorii de stres suplimentari pot acționa ca o bombă cu efect întârziat și pot întări convingerile copilului că „aici [la grădiniță] e îngrozitor!“. Acești factori pot fi, de exemplu: vocea ridicată a adulților, observații jignitoare făcute copilului (de pildă „Nu fi papă-lapte!“) etc.

